

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Aleksandrova cesta 67.
OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
IN 80 mm ŠIRINE K 1-50

Izhaja vsako nedeljo.

Posamezna številka velja 2 kroni.

NAROČNINA: ZA CELO LETO — 80 K
ZA POL LETA — — — — 40 K
ZA ČETRT LETA — — — — 20 K
ZA 1 MESEC — — — — 7 K

Bog nás vari Ljubljane!

Kak je že znano, de naša država razdeljena na okrožja, tak kak so za prejšnje vláde bili vármegyövi; za Slovenijo je predlog, ka náj má dvé okrožji: Edno v Ljubljani za južno Slovenijo, edno pa v Maribori za severno Slovenijo, k šteroj spádamo mi Prekmurci.

Do seganao bi mi z ništernimi spremembami zadovolni bili, ka pridemo k Maribori; samo ka je zdaj nekša izvanredna modrost sejla ljubljanskim gospodom za šinjek i právijo, ka naš vármegyöv náj nede Maribor, liki Ljubljana. Ohó! Mi nemamo nikaj proti tomí, či što modrijo špila, či se njemi tou dopádne, liki ka bi Ljubljana svojo filozofijo z našimi skuzámi na našo kožo pisala, toga ne privolimo! Ka pa je nam Ljubljana?! Edno mesto, štero niti za krajcar zaslug nema na tom, ka smo mi kaj doségnoli; edno mesto šteroga mi ne razmimo i štero ne razmi nás, edna oddaljena mačija, od štere smo mi dosegammao nikaj drugoga ne dobili, kak gizdáve zapovidi!

Železnica Sobota—Hodoš prosimo že cela leta, pa Ljubljana ne vidi naši potreb, liki računa kak eden vövučeni židov, šteri računa brezsrčno, či je za njega „kšeft“ ali nej. Tá železnica je za njé nej „kšeft“ pa nam že dve leti stoji, proga je že tak travnáta, ka do k leti trávo na licitácii vödávali. Ljubljana špila edno židoske igro z

železnicov Sobota—Ormož, most pri Veržeji gradijo že dve leti pa ešče nej gotov, nej bila dužnost Ljubljane poskrbeti za tou, ka je náj most že ednok gotov?! Pošto v Soboti že edno leto selijo, pa je ešče izda tam, gde je bila, akt pa spi v Ljubljani spanje pravičnoga, mi sirmáki pa duže na málom prostori na pošti eden drugomi kúrje oči spokláčimo.

Ljubljana ne pozna naši razmér na mejnom ozemlji, záto ka je predaleč i si zatogavolo dá postávlati v Prekmurji Potemkinove vesnice od svoji modri „informátorov“. Tá politika je dobila zasluženo plúsko pri razmejitvi v Prekmurji. Medžimurje je ednoglásno zahtevalo, ka náj naša meja ide pod Velkov Kanižov. Ka pa v Prekmurji? Tou je edno tak žalostno poglávje naše zgodovine, ka človik nemre zapisati, bogše je za nás, či tou pozábimo.

I što je tou kriv? Grešno nezanimanje Ljubljane, štera se je slepo zanesla na bombastična poročila nešterni nesposobnikov, štere je država poslála esi delat, pa so toj svojoj nálogi nej ščeli i nej znali zadostiti, v Ljubljano so pa pisali poročila, v šteroj so sebé do nebés povzdigovali. Ljubljana je pa spála v nedužnoj samozadovoljnosti v misli, ka je svojo delo dobro oprávila. Mirno spánje so zmešali kriki iz Prekmurja: „Éljen Magyarország!“

Ljubljana je glávne krivce iskala med nami, tou pa nej preiskávala koga straho-

petna malomárnost je pognála naše ljúdi pod revolvere i palce njúvi lastni bratov — Prekmurcov v Veliki Dolencaj. Ljubljana je vörvala tistomi samohválnomi poročili, da „sem orožnikom ukázal, pobráti madžarske zástave!“ V resnici so pa orožniki kljub njegovi izrecni prepovedi oprali sramoto s svoje glave. Ljubljana pa nej štrofala strahopetnost svojega eksponenta, liki njemi je dála prosto roko za nespametne retorzije, štere so goreči ogen ne zadúšile liki so ga stisnole pod pepeo, gde ešče z vékšov vročinov dele gori. Itakdale, itakdale!

Zakoj bi tak komitragične reči naštevaó, štere so že itak minole. Ráj poglednimo malo prišestnost; Ljubljana je od nás tak daleč, ka lejko tá pridemo samo z velkov zamúdiv časa i z velikimi stroški. Ljubljana právi, ka de zidáva novi poslopij državo preveč koštala; je finančni minister ali pa njegova Wertheim kasa država?! Smo nej mi država!? Ka na ednom kráji pri zidávi prišparamo, tisto stokratno vödámo na dugoj poti v Ljubljano. Pa da tá pridemo, te nam nemrejo pomágati, záto ka zavolo velke daline ne poznajo naši razmér i potreb. Pa de prej več urádnikov trbelo; tou túdi ne drži! V Ljubljani je telko urádnikov, ka ji ešče za podlage dojde; tej náj ne kráde-nejo Bogi dén v Ljubljani, liki náj idejo delat k okrožji v Maribor!

Ešče več takši „domoljubni“ izgovorov i argumentov Ljubljane bi lejko načteo;

LISTEK.

Drži ga žaklec!

(Narodna pripovest.)

Dvanajsto leto slúži Ivan cesarja gda ga pokliče te velki gospod in mu reče:

— No Ivan, ešče 3 dni boš me slúžo, te pa z bogom, lejko ideš domou. Pošten si búu, pa vrli túdi, na plače se ne spozebim.

In ravno tak se zgodi. Štrti den zjutraj zglesi se Ivan pri cesarju, obšit dobi, to je, na pesjo kožo zapisano pismo z rdečim pečatom, pa ešče nekaj kcoj: tri nove, kak zlát svetle krajcare. Potem se odslovi Ivan, kak se že šika tak velkoga gospoda, pa — gor pot dol túdi pot, idi Ivan, sloboden si!

Ide Ivan, prek njiv in travnikov, že tretji den se trúdi ves prašen, lačen in žeden, da mu nasproti prideta: Zveličar in sveti Peter. Potniki so vsi trije; pozdravijo se, povejo kama jih vodi pot. Pri prvem križu se oglasi sveti Peter:

— Ivan, ti si bogat če tri krajcare imaš te, daj mi ednoga.

— Zakaj pa ne, odgovori Ivan, — poišče v pruslek skrit denar, pa obdari Petra s prvím

svetlim krajcarom. Potem se odslovi in vsaki ide po svoji poti dale.

Ali komaj ide Ivan kakših 100 stopajov, pá se srečajo in palik ga prosi sveti Peter:

Ti si sam, Ivan, pa dva krajcara imaš, miva pa le ednoga . . . Prosim te, obdari túdi mojega sopotnika!

— Dobro je, misli Ivan, eden ali dva, že ne bogve kakša velika razlika. Tak se zgodi, da Petrov sopotnik túdi dobi sveteo krajcar.

Odslovi se potem, kakor prvle, ali komaj stopi parkrat zopet se čúje glas svetoga Petra:

— Ti vrli vojak, miva sva vekšiva siromaka kak si ti, zato te pa prosiva, podari nama tvoj tretji krajcar túdi . . .

— No, no . . . se načemeri Ivan, pošteno delo je to če mi na čisto izpraznita bankaš? Pa se vendar zmisi in reče:

— Ti si cotav, mené je pa pošteno obleko moj cesar, tú ga imata, — potegne iz žepa tretji krajcarek Ivan, pa dugo in zadovoljno strmi z očmi za njima, za dvema cotaša, — šteriva veselo neseta njegovo bogastvo.

— Bogme, misli Ivan, vekšiva siromaka sta kakor jas . . . No, pa ita srečno. Obrne se da bi šoupo svoji poti, gda ves začúđen vidi mu nasproti priti prejšnje sopotnike. Čez zeleno trato sta

mu prišla nasproti, pa že ne cotavo: v svilo in baršun sta bila oblečena in nad glavo njima je svetila tista mila in prelepo nebeska luč kakšo sveteo nosijo, pa menda le takrat da je veliki praznik v nebesaj.

Prekrižao bi se Ivan, ča ne bi pozabo pri soldačiji kak se to dela, ker je pa pozabo, le po vojaškem pozdravi dva znana gospoda in trdo kak mladi hrast čaka na zapoved. Zveličar se oglasi:

— Sinek moj, vido sem da máš dobro srcé; prosi kaj ščéš, tri želje ti spunim.

To se ne glasi po soldačkem, misli Ivan, ali dobro je tak túdi. Hitrv zmisi in pravi:

— Pipo mi daj gospod, pipo, štera se nikdar ne vgasne, pa s štere tobak nikdar ne sfali . . .

Pa glejte le, komaj pove, že se mu med zobmi kadi lepa bela pipica s srebrnov strešicov, tobak pa šteri se kadi v njoj je dišao kak najprve pomladanske cvetice pod grmičem.

To sem pa trufo, misli Ivan, pa se poškráble za vüjami . . . Seveda to je ne mala reč, čedno želeti da se želja túdi spuni. Znam že, si dregne na čelo, pa že pravi:

— Karte mi dajte s šterimi nikdar ne zgü-bim, pa sikdar dobim.

— Nepoštena želja, pravi sveti Peter, ali

pa ráj poglédnimo tisto, ka nam oni ščéjo zatajiti! Edna istina je, ka se je Ljubljana pod Jugoslávijov jáko povzdignola. Zdaj se pa bojijo, ka bi njim Maribor eden táo kšefta vkraj vzeo, záto ščéjo okrožje v Ljubljano. Mi proti tomi protestiramo! Ljubljana nam náj mir dá, nej nam je trbej, naše okrožje pa náj bo v Maribori pa Amen!

Pripomnim ešče tou, ka je isto razpoloženje túdi po Prekiji. Do Ljubljane mámo premalo simpatij i zavúpanja, pa nam je túdi predaleč; naš Goričanec iz Križavec ali iz Hodoša má itak že zadosta daleč do železnice, má rávno zadosta stroškov i zamúde časa, nej ka bi se te ešče pelao na drúgi konec svoje pokrajine v Ljubljano, gda má bliže Maribor, ge bole poznajo njegove potrebe i težave, ge so njemí dosta sorodnejši po temperamentu, Mariborčani so rávnotak, kak mi, na severnoj meji i do leži: razmili, kontrolirali i vodili delovanje mejnih elementov i bodo dosta leži zadostili nálogam, štere njim dávle lega pokrajine; Ljubljančani so pa nej pokazali právoga razumevanja do problémov južne meje, štero májo pred nosom, kak te moremo od nji čakati pravilno razumevanje vprašanj obmejnih teritorijev na severu, od katerega jih loči znátna razdalja?!

Naša zahteva je, ka náj Ljubljana popisti borbo za „nedeljivost Slovenije“. V Sloveniji naj bota dve okrožji in sicer Ljubljana i Maribor i mi k Maribori spádne- mo, od Ljubljane pa čúti ne dámo!

NOVICE

K 1. decembru.

Prvi december je za celo našo jugoslovensko državo in tudi za nas v Prekmurski krajini posebno važen dan. Prvega decembra 1918 leta se je namreč razglasilo vsemu svetu, da tvorijo Srbi, Hrvati in Slovenci eno skupno državo pod žezlom kraljevske rodovine Karadžordževićev. Tedaj se je troje bratskih jugoslovenskih plemen, Srbi, Hrvati in Slovenci, prvič v zgodovino

združilo v skupno in svobodno državo. Iz krvane svetovne vojne, ki je pometla s vsem, kar je bilo zastarelega in trhlega, ki je pregnála Karla in Viljema in njuve rodbine s prestolov in pustila Nemcem in Madžarom samo to, kar je res madžarsko in nemško, je izšlo Jugoslovanom solnce svobode kot sad stoletnih bojov in naporov.

Kaka velika sprememba v enem samem stoletju! Že pred dobrim stoletjem so bili vsi ti Jugoslovani, ki so sedaj združeni v skupni in svobodni državi pod tujim jarmom. Slovence so tlačili Nemci in Madžari, slovenski jezik je bil brez pravic, nad Hrvati so gospodarili Madžari, nad Srbi pa Turki. Leta 1814. so Srbi iz Šumadije pod vodstvom Kara Džordža, pradeda našega kralja otresti turški jarem in so nato osvobodili v neprestanih bojih najprej Srbijo, leta 1913. so izvojevali tudi Macedoniji in Stari Srbiji svobodo, 1. oktobra leta 1918. pa so po krvavih štiri letih svetovne vojne prebili Srbi v zveši z jugoslovenskimi legijonarji in dobrovoljci, med katerimi tudi prekmurskih bojevnikov ni manjkalo, avstrijsko—madžarsko—nemško—bolgarsko fronto in potem v zmagoviten pohodu prinesli svobodo vsem jugoslovenskim pokrajinam. Po stoletnem suženjstvu so postali vsi Jugoslovani svobodni in ravnopravni.

Ta dan je bil strt tudi madžarski jarem, ki je tisoč let žulil nas Slovence v prekmurski krajini in nam prinesel združenje z ostalimi Slovenci onstran Mure, svobodo in skupno Jugoslovensko državo.

Prvi december 1918. leta pa je potem vsemu svetu razglasil, da je konec nemškega, turškega in madžarskega gospodstva in da so Jugoslovani odsedaj naprej svobodni in da imajo svojo lastno in skupno državo ter svojega lastnega kralja, ki je sam sin tega naroda. Zato se vsako leto praznuje 1. december kot državni praznik, kot praznik našega osvobođenja in ujedinjenja.

Miklavžev večer v M. Soboti ni moglo prirediti društvo »Sokol« zaradi epidemije. Zato ga je priredil kavarnar Kemény, kateri se v kljub napolajenim prostorom ni vstrašil epidemije. Društvo »Sokol« se naproša, da vdrugič ne na-

poveduje v naprej prireditel, ako jih ne misli izvršiti. Prizadeta društva.

C.

Za Božične praznike ne sme Jugoslovan vposlati voščila, ne da bi prilepil na razglednico koleka Jugoslovenske Matice! Kupujte koleke in razglednice Jugoslovenske Matice!

Na národni praznik dne 1. decembra bi pa že lejko bila malo vekša ceremonija. Čüda krivda je tou, ka ljudstvo nej znalo za mešo? Na takšo obletnico bi slobodno bila slovesna meša, nej pa te je meša, pri šteroj deca spevlejo na koriši. Domáče gospodé smo nikaj nej vidli. Ali so nej bili obveščeni?!

Dávčni urád Dolnja Lendava. »Novine« so od dne 4. t. m. prinesle pod zgornjim naslovom eden dopis. Že včasí v začétki lejko povemo, ka v takšem tonuši nesmi pisati: gospoda Kleklna, kak dobro vzgojenoga človeka prosimo, ka naj svoje vročekrvne mláde dopisnike pocuka za vüja, gda si takše ubožno spričevalo vöpostávljajo. Naj se ne potekne nišče v to, ka »se uráduje samo slovenski i srbohrvatski«, to nej zavolo proponirane naivnosti strank, liki záto, ka naj tisti madjaroni, šteri slovenski znájo pa neščejo gučati, dobijo eden kategoričen opomin, ka v urádi slobodno madjárski guči samo tisti, što po našem nevej. Iz toga stálišča ukrep dávčnoga uráda samo vsak Slovenec more pozdrávlati. Tisti oddelek od kapric si pa inači nevejmo razlágati, ka ga je pisala kakša klepetava ženska peršonica; možki more dejanje i nehanje drúgoga človeka ščista z drúgoga stálišča presojeti. Ne razmimo dale túdi toga nej, kak pride tú kcoj »liberálno srcé g. Kollera...?« Vej je pa nej lendavskoga kaplána na svoje dveri pribio...! Prepoved g. Horváthi je pa za to, ka gda pride kakša madjarska stránka k njemí, te za vse posle, štere má po uráda, ščé meti pojasnila pri g. Horváthi. V interesu nemotenega uradovanja je trbelo prepovedati zlorabo uslužnosti g. Horvátha, šteri má zadosta svojega dela i nemre biti poleg toga »informativna pisárna«. Dávčni urád je prepričan, ka je madjarska držáva záto buknota, ka je pregánjala drúge národe i zapostávljala njuv jezik; mi pa nesmimo v isti greh spádnoti, záto ka te túdi prejdemo. Zatogavolo mi tolerántno pústimo gučati kakšitéč jezik. Ne smimo pa dati dol glédati sebé i dati zlorábiti svoje potrplivnosti od takši, šteri znájo slovenski, pa neščejo gučati. Za tiste pa ešče ednok: Uraduje se samo slovenski i srbohrvatski!

ker je že obljúbjeno, po vojakovi želji se zgodi.

Zdaj pa naj čüjemo tretjo, zapove Zveličar. Žakeo prosim, o Gospod moj... Ne razmiš me? Seveda to je po prekmursko pvedano... Vreče mi daj, štero če zapovem: »Drži ga žaklec« — zgrabi če de potrebno samoga vruga...

Kaj bi pravo, spuni se njemí túdi tá tretja želja, pa mislim da ni nič čüdnoga v tem da je prav veselo korakao vojak naprej do prvega váraša.

Pride do gostilne. Naroči si vino, pečenko, beli kruh, pije in jej, pa prav zadovoljno si siúče debele moštače.

Pajdašija je sikdar pri roki, to se zna i tak je bilou túdi takrat. Cela družba se je zbrala krog vojaka, pa so ga pili in spevali, da je veselje bilo gledati in poslušati. Prišli so, seveda, do kartanja túdi. No samo zdaj je biú doma naš vojak. Mešao in delo je pisane karte in penezi pa, srebro in zlat, so se sipali pred njega kak se siple voda v deževnem času iz dežni žlebov. Do gojndne nej bilo düše v družbi štera bi gospodarila nad najžalostnejšim krajcarčkom vse, vsaki filejrek túdi, se je skrilo v vojakovi mošnji.

— No ti dober vojak, dene nevoščljivi krčmar zajtra, vidimo da si nej navaden človek, ali od hudiča se itak bojiš...

— Kaj, jas se bojim? — zavre vojak in le zato je ostala ostra sabla brez nüca, ker jo nej meo. Ostala je namreč pri cesarju. Dosta časa je poteklo dokler so mu povedali zakaj idejo krčmarove besede.

— Hudič odi v kraljevo sobo vsako noč, tak so povedali čemernomi vitezi, — ki odnese najmočnejšega fanta, največšega junaka túdi, če vörjete gospod vitez ali ne.

Kraleski grad je v sredini mesta, skok, pa je že tam naš vitez, se pokloni in pove da je zavolo hudiča prišeo. Rad bi si ga ogledao, stem se je ponašao pred kraljem in nikaj čüdnoga nej vido v tem da mu je kralj svojo edino hčer in polovico kraljevstva obečao če ga reši hudiča.

No, prišla je noč, sede se vojak v kraljovo sobo, pije, jej in se karta. Znana srebrno klobukna pipica mu je kadila med zobmi. Okoli polnoči se pa oglasi nekak nad njem:

— Pazi sinek, na glavo ti spadnem.

— Zadosta trda mi je glava, odgovori vojak in karta dalje. No, in glejte čüdo, komaj pove to, že pred njim stojita dve nogi.

— Z nogami se nevem kartati, dene vitez.

Joj, zakaj je pravo kaj takšega, eto zdaj je pa telo spadnolo na noge.

— Glavo si doma pozabo, pravi vojak.

— Prišla sem, se oglasi glava, sede na svoje mesto in pred vojakom je stao sam vrug, ali hudič.

— Sedi kuma, pravi mu vojak, pij, jej, da boš sit, te va se pa kartala.

— Dobro, — dene hudič, — ali prvle te odnesem.

Zasmejao se je vojak in vprašati je šceo, ravno, da kelko jih bo, da se je odpro pod in kak toče po leti so kapali vrazje pred njega, Bilo je tam vika in krika, da čüda božja. Vojak pa mirno zapove:

— Drži je žaklec!

In tak se je zgodilo, da ešče vekšim krikom in vikom so umaširali vrazje v vojakov žaklec, on pa zaveže vreče, sede na vrage in kak da se nikaj ne bi zgodilo je spao do rane zore.

Kaj ščete več, dobo je lepo kraljico, polovico kraljevstva, pa menda ešče danes žive če je nej mrtev.

Kaj je pa z hudiči? No, vej vam tou drügoč povem!

Peter Domačin.

„Slovenca“ v album. V ednoj izmed zadržanih števil je »Slovenec« prineso edno poročilo iz Prekmurja; nad té članek bi za naslov brez nadaljnoga lejko napisali »Indijanske povesti« ali pa Nick Carter: »Strahote v Prekmurju«. Te pa poglednimo, ka je zmožna producirati zbesnela fantazija! V tistom članki se čit, ka so Madjári naprej vdri pa zaseli nekaj naši vesnic, pa so ešče zdaj, po nekaj dnévaj, izda tam. Celo poročilo má seveda vse draperije i kulise, kak se za edno takše senzácijelno poročilo šika, ka má efekt. Jaz, kak Prekmurec, šteri má rávno zadosta »zaslug« za Madjársko, za to ka ga visiko povišajo — na prvo drejvo tak visiko, ka mi nanč nogé nakla ne ségnejo, sam se jáko prestrašo. Urednik, šteromi sam z velkov sápoj prišeo pitat, mi je pravo, ka od toga nikaj nej čiuo. Jez sam njemi pravo, ka zatogavolo lejko má tudi kosmáta vüje, naj samo zná čteti »Slovenca«. Te paurednik resan čteo. Od strašne novice se je tak prestrašo, ka sam ga v Čitalnici komaj pomiro i potroštao. Sledkar smo te vsi z zdriženimi močmi zvedeli, ka je vse vküper nej istina. Telko je resan, ka je Madjárom prisojeni čtvero vesnic, med njimi tudi Somorovci; Madjári so pa prišli i so od naši zahtevali, ka naj tiste vesnice izpráznijo. Naši so pa odgovorili, ka nemajo nikšega navodila i tu ostánejo dokéč drugoga povelja ne dobijo. Na to so Madjári brez strela i brez drügi sovražnosti mirno odišli. Prosimo »Slovenca« (drüгим listom tudi nede škodilo, či do to pred očmi meli), da naj pri novicaj, zlásti pa iz Prekmurja, gde se friško rodi kakša strahotna novica, bode jáko previden; naj ne pomága širiti po Prekmurji zmešnjávo i negotovost sejajóči novic. To naj prepústi madjárskim agitátorom, tej so zadosta velki mojstri v tom. Prekmurskomi kmetijstvi naj ne škodijo z importom réc, zlásti pa nej kalibra à la Amerika!

Ch.

Zavolo tolvajije je bio obsojeni Josip Kühar iz Trdkove na 7 dni zapora, záto ka je na senji v Križevci vkradno šošteri Čizmadia edno kožo.

Vlom v trgovino. V noči od dne 27. novembra 1921. so vlomili v trgovino Albert Franca v Ivanjšovcih in je bilo odnešeno različnih reči kak cukra, žajfe, i drugo za 10.000 kron.

Tolvajija. Trgovci Samueli Gros v Fokovcih je bilo vkradnjeno različni oblek v vrednosti 1340 K, kak 2 čarniva svilniva ženskiva pleđa, 3 bele ženske hlače i 16 žepni robcov.

Bitje v oštariji. Dne 15. 11. so dečki pili v oštariji Ivana Forjanič v Dolnji Slaveči; pri tom so se sposvadili i je Štefan Gomboc smekno v pleče Jožefa Pozvek.

Pazite na deco. Dne 7. novembra je Marija Horvat iz Büdinec pistila svojega 6 letnoga sina brez pažnje; tu je najšeo nendri goreče vogelje i je to vrgeo na edno 3 leta staro deklico, štere gvant se je vužgao. Matí dečkova je tou vse gledala pa nej šla pomagat. Či na srečo nej priběžala dekličkina mati, bi se dejte zgorelo. Orožniki so neprevidno mater naznánilo biroviiji.

Vsem občinskim uradom! Glasom poročila okrajnega glavarstva Radgona (N. Aust.) se ne sprejemajo v tamkajšno bolnico več državljani kraljevine SHS. Županstvu se vsled tega naroča, da javno na običajen način razglasi da se naj prebivalstvo poslužuje javnih bolnic v M. Soboti in v Mariboru. Vodja urada: Lipovšek.

Odmévi štelinge v M. Soboti. Zéli so dosta notri, kriplnov je tudi nekaj. Med drugimi je »nesposoban« tudi dični urednik našega lista, (de prej domovino bráno v ognji lejpi oči na sobočkoj promenádi).

Neštérni rekrutje so kričali proti našoj držávi i gda je to simpatični predsednik rek. komisije zvedo, je pravo, ka do prej iz tej nájbote štram soldácje. Nájbote so se postavili Lipovčarje, šteri so prišli s celim orkestrom k nabori. Predsednik rekr. komisije je ves navdušeni pravo: »Boga ti, ovo so momci!« i na tou vse »zrekrutovao«. Seveda ka »sposoban«.

Sobočkim junákom so tekle kak tikvi debele skuze po lici; v velkoj žalosti so vsi djáli gor čarne pantlike; ka prej svoje prelübo veselje pokáplejo! Te so si pa premislili pa je takše bežanje bilou za slovenskimi pántlikami, ka so neštérne gospodične v sneg spadnole od navdušenoga domolübnoga naskoka. Nikák je napravo SHS táblo z napisom »sposoben«. Tou je več generalski kandidátov nosilo na hrbti na neznansko veselje kavarniški gostov, ešče naš stári cimbalmoš Čičeri je bio eden čas »sposoban«.

Na, dečki, pod marburški okrug spadajoči do notri rukivali, kak čüjemo, ešče té mesec; mi ovi pa skoro za njimi. Vouščili mo eden drugomi »Veséle Božične svétke« — v Varaždini!

Spomenice glede olajšav službovanje v vojski. Dnevno prihajajo na ministrstvo vojne in mornarice spomenice predstavke različnih županstev, v katerih prosijo za take olajšave glede obveznosti službovanja v vojski, ki so nasprotne zakonu o ustrojstvu vojske, katerega določbe, izvzemši le nekaj malih izprememb navedenih v navedenih naredbi naredbi ministrstva vojne mornarice z dne 25. avgusta 1919 št. 675 Uradni list komad 154 začasno veljavo za vse pokrajine kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vsled odloka nevedenega ministrstva z dne 20. oktobra 1921, št. 55169 opozarjam občine, da se posameznim pokrajinam ali občinam ne more dovoliti nikakih izjemnih koncesij glede olajšanja službovanja v vojski, dokler je še v veljavi sedanji zakon o ustrojstvu vojske ter da se imajo vojni obvezanci brezpogojno pokoravati predpisom navedenega zakona. Županstva in druga oblastva, naj torej opuste predložitev takih spomenic ali prošenj, ker se zahtevam za protizakonite olajšave itak ne more vstreči in take vloge le po nepotrebnem otežujejo red poslovanje z delom preobloženega ministva.

Vsa šolska vodstvo in orožniške postaje v Prekmurju, ki so dobili nabiralne pole od podružnice Jugoslovenske Maticе v M. Soboti in ki jih do sedaj še niso vrnili se naprošajo, da bi iste čimpreje vrnili na naslov podružnice Jugoslovenske Maticе v Murski Soboti.

Tü so že

zijski dnévi, da čas mámo v hiži sedeti i novine čteti. Ali kakše novine naj čtémó?? Samo takše, štere se za nás brigajo i mi je pa nájbote razmimo.

To je Prekmurski Glásnik!

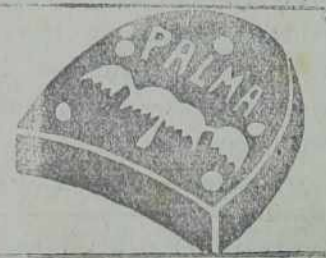
Razglas. Z razpisom finančnega ministerstva generalna direkcija carin z dne 10. 10. 1920 C br. 78897 je prepoveden uvoz vžigalic iz inozemstva, da se zaščiti domača industrija vžigalic. Kljub temu je območje finančnega okrajnega ravnateljstva prepravljeno s vtihotapljeni vžigalicami (Solo, Bauerbund itd.) Ker je radi tega država zelo prikrajšena na monopolni taksi, se bodo vse te vžigalice zaplenile in proti trgovcem, ki spravljajo to vtihotapljeno blago v promet, se bode postopalo po zakonitih kazenskih določilih.

Na Madžarskom so najšli pri Kápošvári bogate žile šteinkola; kopala de ga držáva sáma.

Klanje živine in sekanje mesa po kmetovalcih. Vsled dolgotrajne suše in s to zvezanega pomanjkanja krme in drugih krmil bodo živinorejci oziroma lastniki živine primorani odprodati znatno del svoje živine, ker bi je sicer čez zimo ne mogli prehraniti. Naravna posledica velike ponudbe znatno padanje cen živine, v čemur bodo občutno prizadeti kmetovalci, ki bi si za izkupiček na pomlad ne mogli nabaviti druge zlasti pa delavne živine, za katero bo cena prihodnje leto gotovo zopet neprimerno narastla. Pod takimi okolnostmi nastane lahko v Sloveniji zelo kritičen položaj, čegar posledice ne bo občutil samo kmetovalec, ampak tudi vse ostalo prebivalstvo. Vinteresu obeh je torej, da se izvrši odprodaja oziroma vnovčenje živine pod za kmetovalca ugodnejšimi pogoji kakor do sedaj. Iz navedenih razlogov so zaprosila mnoga županstva pri pristojnih pol. okrajnih oblastvih oziroma pri pokrajinski upravi, da bi se dovolilo kmetovalcem klanje živine in prodaja mesa, kar je po obstoječih zakonitih predpisih pod gotovimi pogoji vsekakor dopustno. Klanje živine in sekanja mesa ki spada sicer v delokrog rokodelskega obrta mésarjev, ne tvori namreč v zmyslu določil čl. V. a razglas. pat. k. o. r. obrtni poslov, ako se izvršujejo samo v bregu poljedelska postranskega obrta in ne obrtoma (čl. IV. cit. pat.) Praviloma je torej dopustno le klanje in sekanja mesa lasne t. j. doma vzrejene živine, nič manj pa mora biti dopustno sedaj tudi morebitno klanje delavne živine. Nadalje se ne sme izvrševati v takem obsegu, ki bi presegal meje poljedelskega postranskega obrta, tako da bi postalo že samostojen, preko okvira običajnega poljedeljskega gospodarstva segajoč pridobiten posel. Nedopustno je vsled tega klanje izrecno v to svrhu nabavljene živine ali pa ako se izvršuje kot popolnoma samostojna pridobitna panoga. Zanesljivi znak za na poslednji način izvrševanega klanja je med drugim zlasti ta, da se poslužujejo kmetovalci posebnih, v rednem gospodarstvu sicer nezaposlanih ali pa celo kvalificiranih pomožnih oseb ter posebnih obratnih naprav. Ker se bodo brezdvomno dogajale zlorabe ter se bo izvrševalo klanje obrtoma, se vsem podrejenim oblastvom naroča, da take zlorabe v zaščito prizadetega obrtnega stanu preprečijo. Na morebitne ovadbe uvedeno kazensko postopanje se naj v vsakem slučaju izvede točno in hitro ter izrečejo občutne kazni. V slednjem oziru je vpoštovati zlasti visokost dobička in druge okolnosti. Na drugi strani pa morajo biti poizvedbe izcrpne ter se naj ugotovo vse za presojo obstoja krivde važne okolščine. Konečno se pripominja, da veljajo tudi za klanje izvrševano v predstojećem zmyslu določila § 13. zak. z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177 (t. j. žival in meso mora mesooglednik oziroma živinozdravnik ogledati) in drugi tozadevni zakoniti predpisi.

Salma

Neraztrglive
kaučuk pete
za cipele.

Železniška nesreča. Pri postaji Ožulj je v nedelo ob 8:50 skočilo tovorni vlak Ljubljana Karlovec iz šinj; eden železničar se je pri tom buju. Proga je v dužini 300 m porušena.

Pisma štere pošiljajo soldacije i njim naslovljene pisemske pošiljatve so poštnine proste. Na pisma soldakov torej ne trbej štemplnov.

Zrnje v Zagrebi košta s sremski štacij pšenica 1300 do 1350 K, iz baški pa 1350 1400 K, neočiščeni srbski ječmen 850—900 K, oves 800 do 900 K, stara kukorca 1150—1200 K, nova 1000 K, 0 mela 19:50 K, otrobi 650—700 K.

Žetev v Rumuniji se ceni na 600 jezér vagonov; od toga vozvoziyo okoli polovice za tou Jobijo 19 milijard lejov.

Cukra se je pridelalo letos po celom svejti 311 milijonov metercentov.

ŠOLSTVO.

Imenovanje. Javoršek Anton, nadučitelj v. p. v Ljubljani, za voditelja v Trdkovo; Potiskova Jerica, za pom. učiteljico v Trnju; Hajdu Marjeta, za pogodno učiteljico v Dolini pri Lendavi.

Premestitev. Beninijeva Valerija iz Markocev v Odrance, Pavel Karolina iz Murske Soboti v Dolgo vas, Habacht Ivan iz Hotize v Radmožance, Takač Irma iz Trnja v Kapco. Titan Josip iz Kupšinec v Pucince, Černi Viktor od Sv. Jurija v Brežice ob Savi.

Bogojina, nova vzporednica. Višji šolski svet je dovolil z ozirom na visoko število šolobveznih otrok vzporednico k trirazredni r. kat. osnovni šoli v Bogojini.

Božičnica po vseh osnovnih šolah v Prekmurju. Posebno za Prekmurje in za tukajšnje šolsko mladino, za vzgojo narodnega duha in ljubezni do domovine je največjega pomena prirejanje šolskih vesellic. Na to eminentno vzgojno sredstvo polaga učiteljstvo posebno važnost in mu posveča vso pozornost tudi zato, ker ustvarjajo take prireditve trdne vezi med šolo in domom, mladini naredijo vzgojevalno zabavo, staršem pa povzročajo veselje in ponos ter jim budé in utrjajo zaupanje do šole in učiteljstva. Iz vseh teh razlogov je odredil višji šolski svet, naj se letos po vseh osnovnih šolah v Prekmurju prirede božičnice s primernimi vsporedi, gledališkimi igrkami, s petjem, deklamacijami, s telovadnimi nastopi itd. Da bo mogoče mladino tudi obdarovati, da dobi moralna stran božičnice tudi svoje materialno lice, je naročil šolski oddelek okr. glav. božična darila in sicer mladinske knjige, pisanke, risanke, peresa, svinčnike. Obdarujejo se predvsem otroci v obmejnih krajih, potem pa siromašna deca sploh. Starši šolske mladine, pa tudi ostalo prebivalstvo se vabijo k božičnicam in ob enem pa jih prosimo, naj rade volje pomagajo, ako to eventualno učiteljstvo prosi.

Pomoč ruski deci. Šolski oddelek okr. glavarstva je dal poziv vsled odloka viš. šol. sveta na vsa šolska vodstva, da naj začnejo akcijo za pomoč stradajoči ruski deci in sicer na ta način, da bi se po vse šolah v Prekmurju ob primerni priliki denarni prispevki pobrali od šolskih otrok. Prosimo gg. učitelje(ice), naj izberejo po svojem preudarku najugodnejšo priliko, da raztolmačijo otrokom veliki pomen in potrebo pomoči Rusiji in jih pozovejo k dejanski pomoči.

Podaljšanje izpitnega roka za prekmursko učiteljstvo. Pokrajinska uprava za Slovenijo — oddelek za prosveto in vere — je dovolila, da se sme poedinim učiteljem, oz. učiteljicam v Prekmurju na njih izrecno pismeno in utemeljeno prošnjo podaljšati rok za polaganje dodatnega izpita iz slovenščine kot učnega jezika za eno leto.

POTPÉRAJMO PREKMURSKI GLASNIK.

POLITIČNI PREGLED.

Jugoslavija. V soboto je naša vlada odstopila; kralj je demisijo sprejel. Vlada ešče nej vküppostávljena, vidi se pa, ka ostáne na vládi ešče na dale koaliciya demokrátov in radikalcov.

Nemčija. Brezpogojno more pláčati zapádle ráte vojne odškodnine.

Italija zahteva, ka naj se naša držáva i Grška prlé razorožita kak Italija. Schanzer je nadele izjávó, ka nej istina, ka bi bi vu Washingtoni bio proti Jugosláviji. — V Italiji trpijo demonstrácije proti Francozom dele; Francoski konzul je zahtevao, ka naj vlada proti tomi ostro nastopi. Na Fancoskom delajo pá demonstrácije proti Italjánom.

Na Češkom vlada rüderski štrajk.

Avstrija je zasela Zapadno Madžarsko. Kak se čüje, de plebiscit za Šopron ešče pred Božičom.

Na Madžarskom je imenüvano novo ministrstvo pod predsestvom gr. Bethlena.

Na Španskom je ministrka kriza: neštérni ministri odstopijo i je s tem ogroženo stališče celoga ministrstva.

KLAVIR

odam v M. Soboti. Cena 20 jezero dinarov. — Adres v upravništvu „Prekmurskoga Glasnika“.

TRÜGE

(škrinj) za mrtve v vsákoj velikosti in vse mrtvaške potrebščine se dobijo pri
ALBIN SAGADINI
v Beltinci.

? ŠCÉTE KAJ KÜPITI ?
ALI
MÁTE KAJ ODATI ?

Razglašüjte v „Prekmurskom Glásniku“!

IZJAVA.

Zahvaljujemo se javno zavarovalni družbi „Jugoslavija“, ki nam je izplačala škodo po požaru za slamo v Bakovcih, potom njenega zastopnika gosp. Reicha v Murski Soboti brez odbitka 30.000 K in priporočamo gospodarjem, da ne ostanejo brez zavarovanja.

Veleposestvo Batthyány
v Tišini.

Küpm 2 krmlenivi svinji,
žmetnivi 100--120 kg. Nadale 2
debelivi goski i 2 purána. Naslov
v upravništvu Prekm. Glasnika.

RAZGLAS

Na veleposestvu Szapáry v Murski Soboti, proda se potom pismene ofertne licitacije 250 komadov približno 500 m³ prvovrstnega še stoječega hrastovega porabnega lesa, kateri se izdelava po dogovoru.

Po sprejemu oferte se vloži 10% varščina v višini celokupne vsote.

Interesenti se vabijo, da vložé pravilno sestavljene in kolekovane ponudbe do 31. decembra 1921 opoldne pri podpisani upravi, kjer so tudi natančnejši pogoji na razpolago.

Drž. uprava
veleposestva Szapáry
v M. Soboti, dne 8. XII. 1921.

GVANT in OBÜTEV
se zamenja za živila. Adres pri upravi Prekmurskoga Glasnika.

Iščem edno sobo
v Murski Soboti. Pláčam dobro. Naslov v upravi lista pod „Soba“.

PREKMURSKA POSOJILNICA

Vödávle peneze po najnižji interešni meri. Za notri dáne peneze plačüje najvékši intereš. Najbogša prilika za šparanje!

registrovana zadruga z omejeno zavezo
v MURSKI SOBOTI.